

Protokół posiedzenia
Komisji Bezpieczeństwa i Ochrony Środowiska
Rady Miasta Gliwice kadencji 2018-2023
w dniu 17 marca 2022 r., godz. 16.00

Przewodniczący Komisji Adam Michczyński otworzył posiedzenie Komisji, powitał zebranych radnych oraz gości i zaproponował przyjęcie następującego porządku obrad:

1) Omówienie możliwości zabezpieczenia mieszkańców miasta Gliwice w zakresie obrony cywilnej (m.in. stan istniejących schronów) na wypadek wystąpienia konfliktu zbrojnego.

2) Sprawy bieżące.

Nie zgłoszono uwag do zaproponowanego porządku obrad.

W posiedzeniu udział wzięli: Dyrektor Centrum Ratownictwa Gliwice Tomasz Wójcik, pracownik Centrum Ratownictwa Gliwice Joanna Stolarska, Naczelnik Wydziału Organizacyjnego Aleksandra Janik-Gajówka, pracownik Wydziału Organizacyjnego Dawid Domżoł oraz mieszkańiec.

Ad 1) Omówienie możliwości zabezpieczenia mieszkańców miasta Gliwice w zakresie obrony cywilnej (m.in. stan istniejących schronów) na wypadek wystąpienia konfliktu zbrojnego.

Członkowie Komisji Bezpieczeństwa i Ochrony Środowiska wraz z Dyrektorem Centrum Ratownictwa Gliwice Tomaszem Wójcikiem, mieszkańcem oraz pracownikami Wydziału Organizacyjnego Urzędu Miejskiego zwiedzili teren schronu, znajdującego się w budynku Urzędu Miejskiego w Gliwicach (ul. Zwycięstwa 21). Pracownik Wydziału Organizacyjnego zapoznał radnych z historią oraz możliwościami obiektu. Po oprowadzeniu Komisji po schronie pracownicy Wydziału Organizacyjnego opuścili posiedzenie.

Dyrektor Centrum Ratownictwa Gliwice Tomasz Wójcik poinformował, że przepisy dotyczące budowli ochronnych przestały obowiązywać w 2004 roku, kiedy to art. 140, stanowiący o budowlach ochronnych (schronach, ukryciach), utracił moc prawną. Zaznaczył, że od tego czasu nie wprowadzono żadnych unormowań określających tryb, zasady budowy oraz utrzymania budownictwa ochronnego. Dodał, że przepisy budowlane powinny regulować kwestie takie jak grubość ścian, systemy wentylacyjne czy wyjścia ewakuacyjne. Jednak ze względu na brak tych uregulowań oraz ze względu na to, że dużo tego typu budowli znajduje się w prywatnych rękach, bądź jest zarządzana przez wspólnoty mieszkaniowe, stan techniczny tych budowli może nie być zadowalający. To efekt braku nakładów ponoszonych na konserwowanie i remonty, które mogłyby sprawić, że budowle będą profesjonalnie i kompleksowo wyposażone. Podkreślił, że przygotowanie tych budowli powinno być określone odrębnymi przepisami, których na tę chwilę brakuje. Decyzyjność w tym zakresie leży po stronie szczebla rządowego, ponadto należy ustalić w jakim zakresie i kto będzie ponosił koszty. Dodatkowo wspólnoty, ze względu na zmianę przepisów w zakresie budowli ochronnych, często występowały o zmianę przeznaczenia takich schronów, w związku z czym przemieniły się one w wózkarnie, suszarnie i tym podobne. Przedstawił, że budowle ochronne, schrony, szczeliny przeciwlotnicze, budowane w latach 90-tych, funkcjonują do dzisiaj. Zaznaczył również, że ze względu na zmianę przepisów przestano się posługiwać pojęciem typu schron czy ukrycie. Przekazał, że obiekty ochronne rozgranicza się na budowle naziemne częściowo zagłębione lub całkowicie zagłębione w ziemi. Przedstawił definicję schronów, które są budowlami konstrukcyjnie zamkniętymi, hermetycznymi i mają za zadanie zapewnić ochronę osób i urządzeń przed czynnikami rażenia oddziałującymi ze wszystkich stron. Następnie opisał ukrycia, które z definicji są budowlami o niehermetycznej konstrukcji, wyposażonymi w najprostsze instalacje zapewniające ochronę osób oraz urządzeń i zapasów materiałowych przed założonymi czynnikami rażenia oddziałującymi z określonych stron. Wskazał również na ukrycia doraźne, którymi są ukrycia bez szczególnych wymagań i odporności eksploatacyjnych, a ich zadaniem jest zabezpieczenie przed niektórymi środkami rażenia. Podsumował, że tego typu budowle znajdują się na terenie miasta Gliwice. Wymienił między innymi ukrycia doraźne takie jak: tunel pod Drogową Trasą Średnicową, garaże

podziemne w galeriach handlowych. Wskazał, że na chwilę obecną, bez odpowiednich regulacji, sugerowano, by mieszkańcy w celu zapewnienia sobie bezpieczeństwa szukali schronienia w swoich piwnicach, przejściach podziemnych, garażach podziemnych w centrach handlowych. Opowiedział także o ewentualnej ewakuacji przy współudziale służb, których zadaniem jest postępowanie zgodne z przyjętymi planami zarządzania kryzysowego. Uspokoił jednocześnie, że w sytuacji realnego zagrożenia mieszkańcy zostaną powiadomieni, co należy zrobić i gdzie należy szukać schronienia.

Pracownik Centrum Ratownictwa Gliwice Joanna Stolarska opowiedziała o próbach uregulowania unormowań, określających tryb, zasady budowy oraz utrzymania budownictwa ochronnego. Wskazała, że od wielu lat próbowano dokonać tych zmian, na przykład poprzez interpelacje poselskie. Wskazała przykład rzecznika, pana Bodnara, który otrzymał na swoją interpelację, dotyczącą interwencji w sprawie schronów, odpowiedź, że trwają prace nad projektem regulacji dotyczącej ochrony ludności, zarządzania kryzysowego i obrony cywilnej. Wspomniała, że uchwalana nowa ustawa o obronie ojczyzny zawiera zapis o zwiększeniu finansowania sił zbrojnych, natomiast nie ma pewności, czy jest w niej zawarta regulacja dotycząca ukryć i budowli ochronnych.

Przewodniczący Komisji Adam Michczyński zauważył, że sytuacja do tej pory wydawała się na tyle bezpieczna, że nie trzeba było do spraw bezpieczeństwa przykładać aż tak wielkiej wagi.

Radny Zdzisław Goliszewski zasugerował, że w interesie miasta oraz zarządzania kryzysowego należałoby wystąpić do wspólnot mieszkaniowych z zapytaniem o wskazanie, które bloki i na jakich ulicach mają odpowiednie miejsca do ukrycia, podpiwniczenia. Wszystko to w celu uzyskania informacji, gdzie należy kierować mieszkańców w przypadku wystąpienia sytuacji krytycznej.

Dyrektor Centrum Ratownictwa Gliwice Tomasz Wójcik odpowiedział, że do tego jest niezbędne odgórne uregulowanie poprzez odpowiednie przepisy. Zwrócił uwagę, że takie zapytanie do wspólnot mogłoby wzbudzić niepotrzebny zamęt, a nawet panikę. Dodał, że problem budowli ochronnych dotyczy wielu miast, dodatkowo wspomniał, że aktualnie niemożliwe jest wskazywanie lokalizacji takich miejsc ze względu na prawo ochrony danych osobowych – tak zwane „Rodo”.

Radny Stanisław Kubit dopytał, czy wydane zgody na zmianę przeznaczenia budowli ochronnej są bezterminowe, czy można je w każdej chwili wycofać? Zasugerował, że w przypadku budowy nowych obiektów wymagany powinien być nakaz budowy budowli ochronnych.

Dyrektor Centrum Ratownictwa Gliwice Tomasz Wójcik zgodził się z przedmówcą. Dodał, że do tego konieczna jest zmiana podstaw prawnych. Bez odpowiednich uregulowań, szybkiej zmiany istniejących przepisów, Wydział Architektury i Budownictwa Urzędu Miejskiego nie może stawiać takich wymagań. Odpowiedział również na pierwszą część pytania wskazując, że w sytuacji, kiedy wspólnota mieszkaniowa występowała do Centrum Ratownictwa o uzyskanie zgody na ewentualną zmianę przeznaczenia tego typu obiektu, to Centrum Ratownictwa mogło jedynie udzielić rekomendacji, by utrzymywać to pomieszczenie w dobrym stanie technicznym. Zasugerował jednak, że w większości przypadków cofnięcie zgody na zmianę przeznaczenia takiego lokalu będzie możliwe. Wymagane jest jednak do tego odpowiednie narzędzie w postaci przepisów to nakazujących.

Przewodniczący Komisji Adam Michczyński podsumował, że należy przyrzeć się wydanym regulacjom prawnym w tej sprawie. Zasugerował, że jeśli nie pojawi się w najbliższym czasie unormowanie tego zagadnienia, to należałoby zwrócić się do Rządu o sformułowanie odpowiednich przepisów prawnych, przywracających możliwości zabezpieczenia mieszkańców w zakresie obrony cywilnej. Przywołał swoje doświadczenia z pobytu w Szwajcarii, gdzie większość budynków jest dostosowana tak, by mieszkańcy mogli ukryć się w ich podziemiach.

Radny Stanisław Kubit zaproponował wobec tego stworzenie listy schronów, a nawet pomieszczeń, które mogą pełnić funkcję takiego schronu.

Dyrektor Centrum Ratownictwa Gliwice Tomasz Wójcik odpowiedział, że historyczna ewidencja miejskich budowli ochronnych istnieje. Zaakcentował słowo historyczna, z tego

względu, że dzisiaj nie jest znany stan techniczny tych obiektów. Ponownie podkreślił, że udostępnianie tych danych jest niemożliwe ze względu na brak przepisów na to zezwalających.

Radny Stanisław Kubit zwrócił uwagę, że w przypadku wystąpienia zagrożenia nie będzie potrzeba żadnych przepisów, by taką procedurę uruchomić.

Pracownik Centrum Ratownictwa Gliwice Joanna Stolarska dodała, że według posiadanych danych, w mieście zlokalizowanych jest 256 obiektów mogących pomieścić około 25 tysięcy osób. Znajdują się one w zasobach komunalnych, wspólnot mieszkaniowych, spółdzielniach, jak również w instytucjach i zakładach pracy.

Radny Krzysztof Kleczka zwrócił się z prośbą o przedstawienie bieżącej sytuacji uchodźców przebywających w mieście Gliwice.

Dyrektor Centrum Ratownictwa Gliwice Tomasz Wójcik odpowiedział, że miasto Gliwice koordynuje działania pomocowe dla obywateli Ukrainy, przyjeżdżających do Gliwic, dzięki powołanemu zespołowi zadaniowemu do spraw zabezpieczenia potrzeb uchodźców przebywających na terenie miasta Gliwice. Przekazał, co do tej pory udało się zrealizować w zakresie pomocy humanitarnej. Wymienił między innymi szczegóły dotyczące lokalizacji i liczby miejsc w obiektach tymczasowego zakwaterowania uchodźców. Stwierdził, że na chwilę obecną trudno określić liczbę przebywających w mieście uchodźców. Trudność polega na tym, że część uchodźców zakwaterowała się u swoich rodaków, którzy mieszkają w Gliwicach dłuższy czas, bądź też z tego, że część uchodźców traktuje miasto Gliwice jako tymczasowe miejsce pobytu. Rozpoczęta procedura nadawania numerów PESEL dla uchodźców będzie pomocna w udzieleniu odpowiedzi na to pytanie. Złożył ogromne podziękowania za zaangażowanie w prace koordynujące, zarówno pracowników – ochotników Urzędu Miejskiego jak i jednostek organizacyjnych miasta. Zwrócił uwagę na wykonaną przez mieszkańców tytaniczną pracę, a przede wszystkim wolontariat. Dodał, że pozostaje do wykonania ogrom ciężkiej pracy, dużo wyrozumiałości oraz cierpliwości, w tym do dementowania informacji wywołujących zamieszanie wśród mieszkańców Gliwic. Opowiedział o plotce, która rozniosła się wśród mieszkańców, że uchodźcom będą udostępniane lokale, pochodzące z zasobów komunalnych, przeznaczone pierwotnie dla mieszkańców Gliwic.

Przewodniczący Komisji Adam Michczyński podziękował za przedstawienie sytuacji.

Ad 2) Sprawy bieżące.

Przewodniczący Komisji Adam Michczyński powiedział, że do Komisji wpłynęło pismo mieszkańca w sprawie podjęcia prac nad uchwałą honorującą i wspierającą ludzi działających w czasie stanu wojennego, o które nadawca pisma dopytywał w Biurze Rady Miasta. W związku z czym postanowił przyrzeć się pismu (Komisja zapoznała się i przyjęła do wiadomości na posiedzeniu w dniu 17 stycznia 2022 r., nr sprawy **BR.0012.3.1.2022**). Przeanalizował sprawę i zauważył, że pismo zostało skierowane tylko do Komisji Bezpieczeństwa i Ochrony Środowiska. Jako że temat, poruszony w piśmie, nie należy do zakresu działania Komisji Bezpieczeństwa i Ochrony Środowiska, zaproponował przekazanie pisma do rozparzenia przez właściwą merytorycznie Komisję. Wysunął propozycję, aby pismo mieszkańca zostało skierowane pod obrady Komisji Dialogu Społecznego. Propozycja przekazania została zaakceptowana przez członków Komisji.

(***)

Nie ustalono terminu kolejnego posiedzenia Komisji.

Na tym zakończono posiedzenie Komisji.

Protokołowała

(-) Anna Wojtowicz

Przewodniczący Komisji
Bezpieczeństwa i Ochrony Środowiska

(-) Adam Michczyński